

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XII. De Iuramento calumniæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](#)

tentiam perveniri, non esse perpetuum. Nam si forte de morte tertium timeatur, vel absentia diurna, cum ci-vilis est agendum, ne veritas occulatur, & probationis copia fortius causibus subtrahatur, sene, & valetudinari, & alii testes de quibus ex probabili causa timetur, et iam lite non contestata sunt admittendi, seu pars convenit contumax, seu sine dolo sit absens, ut conveniri non possit.

Lit. iustitia examina et ad perpetuam rei memoriam, debet intra-

annum vel convenire adverarium, vel examen denunciare, h.d.

Debet a tamen actor intra annum, ex quo facultas si- bi data fuerit, adverarium convenire, aut faltem hu-jusmodi testimoniū receptionem eidem denunciare. Alioqui atestationes sic recepta non valebunt, ne forte hoc pro- cœetur in fraudem, ut scilicet processu temporis exce- ptiones legitimā ad repellendum testes, vel alia locum habeat non possit.

Nota ex isto §. bonam regulam ad cognoscendam, quando non

attestatio litis contestatio, h.d.

Sed b. & calis casis, in quibus absque litis contestatio-

Ne legitime possunt testes produci, & lis sententia ter- minari: quos tam ex his, que suprā de contumacia di- ximus, quam etiam ex aliis locis cognoscere licebit. Ex generaliter, ubique libellus non exigitur, aut jus a- gendi contra certam personam non dirigitur, litis conte-

tu

Nota ex isto §. non cogitur jurare de calunnia, se-

eu in proprio: quo casu orat proposito tantum scriptura, non talis,

h.d.

Sed ut veritate prævia judicia expediantur, institu-

Meritans subire juramentum calunnia, cadit ab actione, & res habetur pro confessio, h.d.

Sed ut litigantes in exordio litis de calunnia

Quod juramentum si quis

Professio reus habendus erit.

In causa sua Ecclesia clericis non cogitur jurare de calunnia, se-

eu in proprio: quo casu orat proposito tantum scriptura, non talis,

h.d.

In hac tamen parte quibusdam causis clericis jura pe-

Perceperunt. Veterantur d. enim, ne dum propria Ec-

Ecclie causa peragitur, in consulis illorum prælatis hujs-

Causa subire iurandum cogantur, licet in propriis cau-

Sis huicmodi privilegio minimè gaudere noscantur. Sed

E & quo casu hoc iurandum subire vel permituntur

Palatii, vel iubentur, non talis e., sed tantum proposi-

Ttionis scripturis id implibetur.

Hoc enim in causa spiritualibus juratur de calunnia, h.d.

Vis causa spiritualibus olim de calunnia minimè jura-

Crevis, sed quia & in illis litigatores frequenter calu-

Nnum compertum est, novissime sanctum est f., ut in eis

Quod ceteris constitutum est, observari debeat.

Item procuratorei jura de calunnia tenentur, quandocunq;

judec videtur, h.d.

Et non tantum principales, verum etiam procurato-

Res g. & syndici h., hujsmodi juramentum suscipere

Compelendi erunt, etiam quid ponere aut responder-

Debent, a dominis instruhi fuient: aut post hoc præsti-

Prum iuramentum deputati fuerint: nec enim illud intra

Juris iudicis tempora coactatum reperitur, sed & poterit

Ittipudex exigere, quoties expedire videbitur.

De calunnia juratur etiam in causa appellationis, h.d.

Praeterea h., quanquam in prima instantia partes jura-

Vent, non tamen propterea in causa appellationis

Hujsmodi juramentum declinare poterunt, cum tur-

A C. 1. si ex. ut lute non contet. b. d. c. f. g. sunt & alii.

ut lute non contet. c. C. 1. ex. 1. d. C. 1. & seq. ex. eo. e. C.

Fest. ad. f. C. 1. & f. cod. ti. in 6. g. Ca. 2. 5. procuratores. cod. ti.

i. 6. h. C. 1. & fin. ent. cod. ti. i. C. 2. in fin. cod. ti. in 6. k. C. 2.

m. prim. cod. ti. in 6.

sus, & de calunnia vitanda, & dicenda veritate jurare partes sint compellende.

Iuramenti de calunnia omisso non virtut probescit. h.d.

Illud postremo admонendi sumus, quod propter omis- sum a tacite in toto causa calunniae juramentum, ju- dicialis processus alia factus legitimè, nec est nullus, nec ob eam causam venit annullandus: eum hujusmodi jura- menta præstari de substantia ordinis judicari non exi- stat.

UT LITE PENDENTE NIHIL

INNOVETUR.

TITULUS XIII.

Lite pendente nihil innovandum: & lu nunc pendere dicitur, cum citato legitima pervenit ad partem citatam, aut per eam fa- dum est, quo minus perveniret. h.d.

Instituta ergo lite, & solennibus præstatis fatisdatio- nibus, & calumniajuramento exhibito, ad probatio- nes, & merita causa descendendum erit, & interim pendente lite nihil innovari poterit. Lis b. autem pen- dente hoc respectu tunc dicetur, non modo cum lis con- testata fuerit, verum etiam postquam à judice competenti citatio manavit, & ad partem citatam pervenierit, vel per eam factum est, quo minus ad ejus notitiam perveniret, dum tamen in citatione ea sint expressa, per quæ possit quis instrui, super quibus in iudicio convenientur.

Ob dilapidationem etiam lite pendente fit sequitur, h.d.

Plane & ab eo, qui postquam à sententia provocavir, possestionem fructus dissipat, etiam lite pendente se- questrari poterunt.

Litus pendente non invalidas matrimonium contrallum, h.d.

Icetiam d. si dum super matrimonio lis penderit, se- cundum quis matrimonium ritè contraxerit, si pri- mum non tenuisse declaratum fuerit, pendens litis ob- tentus secundum irritari non poterit. Ei tamen qui in contemptum contraxerit, competens penitentia impo- nenda erit.

DE PROBATIONIBVS.

TITULUS XIV.

Quid sit probatio, & quibus modi fiat. h.d.

Probatio igitur est, idoneis argumentis & legitimis mediis facta demonstratio. Contingit autem quid probari variis modis: ictu pœnitentia partium, depositione testium, instrumentorum exhibitione, jurisjudicandi religione, inspectione judicis, notorietate rei, sulpi- cione vehementi, fama, arque aliis adminiculis.

Quomodo nascatur probatio ex confessione, & qua sint positiones, h.d.

Partium confessione tunc confiat probatio, cum reus positionibus respondendo, vel alias in iudicio de intentione confitetur actoris. Sunt autem positiones, breves quædam narrationes, facti seriem continentis, ad eliciendam veritatem concepta, super quibus quis petet ab adversario responderi, quas ad faciliorem & expeditio- nem litiū propter partium confessiones, & probatio- num defectum usus longavus in causis admisit, & juris probavit autoritas.

Recusans respondere positionibus habetur pro confessio. h.d.

Si quis igitur positionibus sibi factis respondere re- quiritur recusaverit, vel, ne responderet, se per contumaciam subtraherit, pro confessio habendus erit. Hoc ta- men ita demum obtinet, si a judice respondere iussus, il- lum absensem fieri contigerit: sed si antequam iuberetur, contumaciter abcesserit, tunc pro confessio minimè repa- batur, sed contra eundem, tanquam contumacem, pro- cedendum erit, prout iuris ratio dicaverit.

a C. 1. in prin. & §. 1. cod. ti. in 6. b. C. 2. 20. ti. c. Ca. si. ex. de sequenti posse. d. C. can. in Apostolica ext. de Iponio. e. C. 20. fin. de verb. sign. f. C. 1. de confess. in 6.